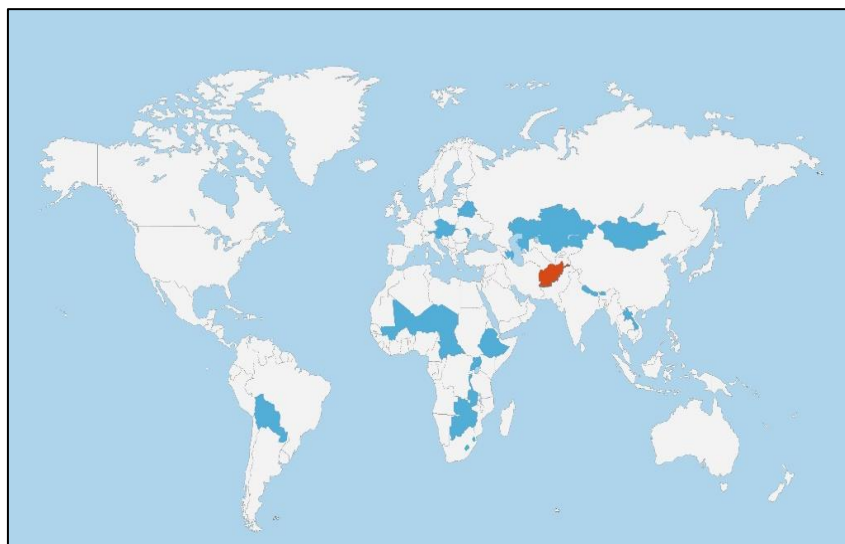

۱۷ جون، ۲۰۲۶

داکتر ضياء نظام

حقوق کشورهای محاط در خشکه در حقوق بین الملل قسمت سی و سوم

۱- ضمیمه شماره سه:

ماده سوم کنوانسیون بحر آزاد، جینوا/ژینو ۱۹۵۸م

۱- دولت های غیر ساحلی برای اینکه بتوانند از آزادی بحر در شرایط مساوی با دولت های ساحلی برخوردار باشند، باید آزادانه به ابحار راه داشته باشند. فلذا، دول واقع بین ابحار و سر زمین یک دولت غیر ساحلی ضمن توافق مشترک بین خود و بر طبق کنوانسیون های بین المللی موجود امتیازات زیر را تفویض خواهند کرد:

الف:- آزادی عبور از سر زمین خود (ترانزیت) به دولت غیر ساحلی بر اساس رفتار متقابل.

ب:- رفتار متساوی/یکسان با کشتی های دولت غیر ساحلی به طریق که دولت ساحلی در مورد کشتی های خود یا کشتی های هر دولت دیگر در مورد آزادی ورود و استفاده از بنادر بحری مراعات می نمایند.

۲- دولت های که بین بحر و یک دولت غیر ساحلی واقع اند در صورتیکه هم اکنون جزء عاقدین کنوانسیون های بین المللی موجود نباشند، ضمن موافقت مشترک با دولت اخیرالذکر و با توجه به حقوق دولت ساحلی یا کشور ترانزیت و خصوصیات دولت بدون ساحل کلیه موضوعات راجع به رفتار یکسان در بنادر و آزادی عبور را حل و فصل خواهند کرد.

موافقتنامه چهارچوب حمل و نقل عبوری (ترانزیت) ایکو

۹ می ۱۹۹۸م - شهر الماتا

مقدمه،

طرف های متعاقد با الهام از آرزوی حفظ و توسعه و تحکیم هرچه بیشتر روابط و همکاری های دوستانه بین کشورها؛ با آگاهی از تبادلات رو به رشد ملت ها، به صورت منطقه ای و بین المللی؛ با اعتقاد به اینکه هیچ مملکت، چه کشور بدون ساحل و یا کشور ساحلی، نباید از سایر نقاط جهان مجزا باشد؛ با اشتیاق به توسعه و حفظ یک سیستم منطقه ای حمل و نقل و ارتباطات که مورد توافق و بهرهمندی متقابل باشد؛ با یادآوری برنامه جامع کمیسیون اقتصادی و اجتماعی آسیا - اوقیانوسیه سازمان ملل متحد در مورد توسعه زیربنای حمل و نقل زمینی آسیا (ALTID) و گزارش منشی عمومی سازمان ملل متحد در مورد شرایط جاری و پیشنهادات برای عملیات آینده در باره سیستم های حمل و نقل ترانزیت کشورهای بدون ساحل در حال توسعه و تازه استقلال یافته آسیای مرکزی و همسایه گان آن ها (A/۴۹/۱۵۰) و اعلامیه عشق آباد در مورد توسعه زیربنای ارتباطات و حمل و نقل و شبکه خط پایپ لاین فراملی در منطقه ایکو (۱۹۹۷م) و نیز؛ با در نظر گرفتن اهداف و اصول تصریح شده در کنوانسیون تجارت ترانزیت ممالک بدون ساحل، (۱۹۶۵م) و سایر کنوانسیون های بین المللی تجارت، گمرک و حمل و نقل، موافقتنامه تجارت ترانزیت ایکو (۱۹۹۵م) با تشخیص اهمیت فراهم آوردن ترتیبات کافی حمل و نقل ترانزیت برای تجارت منطقه ای و بین المللی و برای پیشرفت اقتصادی کشورهای بدون ساحل؛ با تأکید بر تعهد خود برای تحکیم و رشد نقل و انتقال آسان، سریع و موثر کالا، مسافری و اثاثیه بین جوانب متعاقد به شرح ذیل توافق نموده اند.

فصل اول - مفاد کلی،

ماده ۱ - تعریف:

از لحاظ این موافقتنامه:

- الف -** «کشور بدون ساحل» یعنی، مملکت که فاقد ساحل بحر می باشد.
- ب -** «کشور ترانزیت» یعنی، کشوری دارای یا فاقد ساحل بحر که به طور ترانزیتی از قلمرو آن عبور می گردد.
- پ -** «عبور ترانزیت» یعنی، ترانزیت افراد، اثاثیه، کالا و وسایط حمل و نقل از قلمرو طرف متعاقد در حالی که عبور از هر قلمرو بدون یا با حمل با کشتی، انبار داری، تقسیم کردن محموله انبار کالای عمده یا تغییر در شیوه حمل و نقل، فقط بخشی از یک سفر کامل است که در طرف های متعاقد شروع می شود و یا پایان می یابد که عبور (در مسیرهای توافق شده) از قلمرو شان صورت می گیرد.
- ت -** «مجوز» یعنی، سندی که توسط مقام ذیصلاحی از یک طرف متعاقد صادر شده باشد که به وسایط نقلیه ثبت شده (نمره گذاری شده) در جوانب متعاقد دیگر حق ورود یا خروج و ترانزیت از میان قلمرو طرف متعاقد دیگر را می دهد.
- ث -** «وسایل حمل و نقل» یعنی، هر وسیله که برای حمل و نقل مسافر، کالا و اثاثیه من جمله کانتینر و سایر تجهیزات حمل و نقل مورد استفاده قرار می گیرد.
- ج -** «حمل کننده» یعنی، شخص حقیقی یا حقوقی که مجاز به حمل و نقل بین المللی کالا یا مسافر است و به وسیله او یا به اسم او قرارداد حمل کالا یا مسافر با یک حمل کننده کالا/حمل کننده با کشتی یا حمل کننده مسافر امضاء شده است.

چ - «حمل کننده با کشتی» یعنی، هر فردی که توسط او یا به اسم او یا از طرف او قرارداد حمل کالا با يك حمل کننده یا هر فردی که توسط او یا به اسم او یا از طرف او که در عمل کالا به حمل کننده تحویل می شود در رابطه با قرارداد حمل کالا امضاء شده باشد.

ح - «شرکت باربری و حمل و نقل» یعنی، يك شخص حقیقی یا حقوقی که قرارداد خدمات ارسال کالا با يك حمل کننده با کشتی را امضاء می کند.

خ - «گیرنده» یعنی، شخصی که قرار است محموله را دریافت نماید.

د - «حق العملکاری کالا» به کلیه خدماتی که به حمل، تحکیم بار، انبار، رسیدگی، بسته بندی و یا توزیع کالا و نیز خدمات مشورتی و معاونتی در رابطه با این موارد اطلاق می شود، ولی تنها به موضوعات گمرکی و مالی، اعلان کالا برای مقاصد اداری، فراهم کردن بیمه برای کالا و جمع آوری یا فراهم آوردن اسناد یا پرداخت های لازم مربوط به کالا محدود نمی شود.

ذ - «کالا» یعنی، کلیه انواع کالا و کارهای اقتصادی من جمله حیوانات زنده، در حالی که کالاها در کانتینر، پالت یا اقلامی مشابه تحکیم شده و یا بسته بندی شده اند، در صورتی که ارسال کننده با کشتی چنین اقلام حمل و نقل یا بسته بندی را تهیه نموده باشد جزء «کالا» محسوب خواهد شد.

ر - «قرارداد حمل» یعنی، هر قراردادی که طی آن حمل کننده حمل کالا، مسافر یا اثاثیه ترانزیت در مقابل پرداخت پول از یکی از جوانب متعاقد به طرفی دیگر بر عهده می گیرد.

ز - «مسافر» یعنی، هر شخص (حقیقی) که در اجرای قرارداد حمل که توسط وی یا از سوی وی بسته شده است به وسیله حمل کننده به طور رایگان یا دریافت پاداش حمل می گردد.

س - «اثاثیه» تمامی اقلامی که تحت قرارداد حمل، من جمله وسایط نقلیه را شامل گردد ولی لوکوموتیو (ماشین آلات بزرگ انتقال) و ترک و لاری ها در عبور و مرورهای تجاری را شامل نمی شود.

ش - «قوانین داخلی» یعنی، تمامی بدنه قوانین ملی و بومی و مقررات جاری در قلمرو يك طرف متعاقد.

ص - «کنترل گمرکی» یعنی، تمامی محدوده اقدامات به کار گرفته شده توسط مقامات گمرکی طرف های متعاقد به منظور حصول اطمینان از رعایت قوانین داخلی مربوط به گمرک و موافقتنامه های بین الملل مطاع جوانب متعاقد که گمرکات، مسؤول ارائه آن هستند.

ض - «عوارض واردات و مالیات ها» یعنی، عوارض گمرکی و کلیه عوارض، مالیات ها، نرخ ها و مصارف دیگر که بر طبق قوانین داخلی، یا در ارتباط با واردات کالا جمع آوری می شوند ولی مصرف خدمات ارائه شده را شامل نمی گردد.

ط - «کانتینر» یعنی یکی از اقلام تجهیزات حمل و نقل.

۱- که به طور کامل یا بخشی برای تشکیل يك جزء ضمیمه شده است تا کالاهای را در خود جای دهد.

۲- که خصوصیت ثابتی دارد و بنابراین باید برای استفاده مکرر به اندازه کافی مناسب و محکم باشد.

۳- که به طور خاص برای تسهیل حمل کالا طراحی شده باشد، برای يك یا چند حالت حمل و نقل و بدون بارگیری مجدد واسطه.

۴- که برای رسیدگی سریع، خاصاً هنگامی که از يك حالت حمل و نقل به حالت دیگر منتقل شده باشد، طراحی گردیده باشد.

۵- که برای پُر کردن و خالی کردن آسان طراحی شده باشد، و

ظ - «کالای خطرناک» یعنی کالای که قابلیت ایجاد خطری مهم برای صحت، محیط زیست، امنیت یا اموالی که در حال حمل و نقل یا انباشته شدن در انبار و غیره بوده را داشته باشد.

ع - «طرف متعاقد» یعنی، دولت کشوری که این موافقتنامه را امضاء کرده و به آن ملحق شده است.

ماده ۲ - مقاصد و اهداف:

اهداف و مقاصد اصلی مسوده موافقتنامه چارچوب حمل و نقل ترانزیت و ضمایم آن بدین شرح می باشد:

الف - اعطای حق ترانزیت به هر يك از طرف های متعاقد به منظور تسهیل نقل و انتقال کالا، اثاثیه و مسافر از طریق قلمرو شان و تهیه همه تسهیلات لازم برای حمل و نقل ترانزیت در چارچوب مفاد موافقتنامه حاضر.

ب - تضمین محفوظیت کالاها، اثاثیه و مسافرین و اجتناب از تأخیرهای غیر ضروری در حین عبور ترانزیت از قلمروهای طرف های متعاقد.

پ - همکاری و هماهنگی تلاش های جوانب متعاقد برای جلوگیری از وقوع تقلب های گمرکی و اجتناب از تادیبه مالیات و هماهنگ کردن امور اداری لازم مربوط به عبور ترانزیت.

ماده ۳ - حیطه کاربرد:

مفاد این موافقتنامه در مورد عبور و مرور ترانزیتی به کار گرفته می‌شود که در (قلمرو یکی از طرف های متعاقد شروع شده و یا خاتمه می‌یابد).

فصل دوم - تسهیلات ترانزیت

ماده ۴ -

هر طرف متعاقد تسهیلات لازم برای ترانزیت از قلمرو خود را براساس شرایط مندرج در این موافقتنامه و ضوابط آن فراهم خواهد نمود.

ماده ۵ - عوارض گمرکی، مالیات و مصارف دیگر،

عبور ترانزیت وسایط نقلیه از عوارض و مالیات گمرکی و سایر مصارف معاف می‌باشد به استثناء مصارف که بابت خدمات خاص بر اساس قوانین داخلی از جمله عوارض جاده و مصرف تعمیر و نگهداری دریافت می‌گردد.

فصل سوم - تعیین مسیرهای حمل و نقل ترانزیت،

ماده ۶ - تعیین مشخصات فنی مسیرهای جاده و راه آهن و راه های آبی داخلی،

۱- طرف های متعاقد راه ها، خطوط آهن و مسیرهای آبی داخلی مشخص شده در ضمیمه (۱) را اتخاذ می‌کنند.

۲- مسیرهای اضافی دیگر و نیز مشخصات فنی آن ها هر از گاهی از سوی شورای هماهنگی حمل و نقل ترانزیت (TTCC) اعلام می‌گردد.

۳- در هنگام ساخت یا بازسازی جاده‌ها، خطوط آهن و آب راه های داخلی در مسیرهای تعیین شده ترانزیت، حداقل مشخصات و ویژگی های تعیین شده در ضمیمه‌های (۱) و (۲) مدنظر گرفته خواهد شد.

ماده ۷ - حمل و نقل ترکیبی و چند وجهی،

۱- طرف های متعاقد ترغیب و ارتقاء سطح حمل و نقل ترکیبی و چند وجهی را بر عهده می‌گیرند.

۲- عملیات حمل و نقل چند وجهی بر اساس مستندات و مراحل شناخته شده بین‌المللی مبتنی می‌باشد.

ماده ۸ - تسهیلات سرحدی،

جوانب متعاقد باید تسهیلات کافی و تأسیسات مربوطه لازم برای جاده‌ها، خطوط راه‌آهن و کشتی رانی داخلی و نیز حمل و نقل چند وجهی را فراهم آورند، مانند مراکز و ایستگاه های حمل و نقل ترکیبی، نقاط عبور از سرحد، ایستگاه های مبادله، بنادر اتصال کشتی‌های فری، وسایل کمکی کشتی رانی و فرکانس مشترک رادیویی.

ماده ۹ - اقدامات در نظر گرفته شده برای تسریع ترخیص حمل و نقل ترانزیت،

طرف های متعاقد به منظور سهولت و سرعت بخشیدن حمل و نقل ترانزیت تلاش می‌کنند تا:

الف - پوسته ها را در نقاط تعیین شده سرحدی با محلات کنترل تأسیس کنند که از نظر فیزیکی همجوار بوده و به طریقی مهیا شده باشند که وسایط حمل و نقل و کالا را بتوان در همان محل کنترل کرد و در نتیجه از تخلیه و بارگیری مجدد بار اجتناب خواهد شد.

ب - اطمینان از اینکه منابع نیروی انسانی کافی برای انجام سریع تشریفات سرحدی در دسترس می باشد.

پ - تأمین تسهیلات انبارداری برای نگهداری کالاها.

ت - هماهنگ کردن ساعات کار پست‌های سرحدی همجوار.

ث - تأمین فضای کافی جهت پارک برای کانتینرها و موترهای بزرگ انتقال کالا/لاری ها و ترک ها و دیگر وسایل نقلیه که در انتظار ترخیص کالا هستند.

ج - تأمین خدمات پستی و ارتباط دور معتبر.

چ - تسهیل عبور سریع و مؤثر کالاها میان ممالک طرف متعاقد و انتخاب مجموعه‌ای يك شكل از اسناد حمل.

ماده ۱۰ - حفاظت حمل و نقل ترانزیت،

۱- طرف های متعاقد باید تمامی اقدامات ضروری را به منظور حفاظت محیط زیست در هنگام عبور در طول جاده‌های ترانزیت در نظر بگیرند.

۲- طرف های متعاقد باید تمامی کمک ممکن را در مواقع حادثه‌های عبور و مرور در ممالک شان به عمل

آوردن من جمله حادثه در مورد وسایل نقلیه ترانزیت به خصوص هنگامی که مسافرین و مواد غذایی فسادپذیر مدنظر می باشد.

ماده ۱۱ - تأسیس دفاتر،

۱- طرف های متعاقد به شرکت های حمل و نقل که در خدمات ترانزیت در قلمرو شان فعالیت دارند اجازه می دهند که به منظور انجام دادن چنین عبور و مروری، دفاتری ایجاد نمایند.

۲- تأسیس چنین دفاتری مطابق با قوانین داخلی طرف های متعاقد می باشد.

ماده ۱۲ - ویزه ورود مکرر ترانزیتی/عبوری،

۱- طرف های متعاقد به رانندگان وسایط نقلیه و افرادی که در عملیات عبور و مرور ترانزیت بین المللی اشتغال دارند و به اشخاصی که باید ویزه اخذ کنند، ویزه کثیرالسفر و ترانزیت که برای مدت یکسال اعتبار داشته باشد و هر بار حق دارند به مدت ۱۵ روز در کشور طرف متعاقد برای ترانزیت و تا ۵ روز بیشتر در محل بارگیری و تخلیه اقامت کنند اعطاء می نمایند.

۲- در صورت مریضی یا جراحت اشخاص، تصادف یا خسارت به وسیله نقلیه، مدت اقامت مطابق با آن تمدید خواهد شد.

۳- روش های اعطای ویزه که در بندهای (۱) و (۲) فوق اشاره شده مطابق با مقررات داخلی طرف های متعاقد خواهد بود.

فصل چهارم - تسهیلات و بنادر بحری،

ماده ۱۳ - تسهیلات و بنادر بحری،

جوانب متعاقد که دارای بنادر بحری می باشند، در حد ظرفیت های شان تأمین تسهیلات ضروری بندری را برای طرف های متعاقد دیگر موافقتنامه حاضر تقبل می کنند. این تسهیلات در بندری تأمین می گردد که به روی کشتی های خارجی باز می باشد و مصارف و شرایط از آنچه که به وسیله دیگر استفاده کنندگان خارجی از تسهیلات بندری تادیه می گردد، از نرخ معیاری تجاوز نمی کند.

فصل پنجم - شرایط عمومی حمل و نقل جاده،

ماده ۱۴ - مقررات عبور و مرور،

۱- طرف های متعاقد اقدامات مناسبی به منظور تضمین اینکه مقررات حمل و نقل جاده جاری در قلمرو آن ها در مفاد، با مقررات کنوانسیون حمل و نقل جاده ۱۹۶۸م و کنوانسیون علائم و نشانه های جاده ۱۹۶۸م مطابقت دارد، به عمل می آورند.

۲- طرف های متعاقد که هنوز عضو این کنوانسیون ها نمی باشند، تقبل می نمایند که اقدامات ضروری را به منظور الحاق به این کنوانسیون ها به عمل آورند.

ماده ۱۵ - مجوزهای حمل و نقل جاده،

۱- در صورتی که مجوز حمل و نقل جاده شرطی برای حمل کالا، اثاثیه و مسافرین در حمل و نقل ترانزیت باشد، چنین مجوزی در مطابقت با مقررات داخلی طرف های متعاقد صادر می گردد.

۲- طرف های متعاقد هماهنگ کردن و تسهیل کردن ملزومات ضروری برای صدور مجوزهای حمل و نقل جاده حمل و نقل کالا، اثاثیه و مسافرین در عبور و مرور ترانزیت را بدون هیچگونه محدودیت و سهمیه تقبل می نمایند.

ماده ۱۶ - خدمات حمل و نقل،

۱- طرف های متعاقد به منظور تأمین خدمات ترانزیتی در قلمرو خود اجازه استفاده از وسایل حمل و نقل که در طرف متعاقد دیگر به ثبت رسیده است را خواهند داد.

۲- فقط در صورتی که مجوز خاص از طرف متعاقد مرتبط با موافقتنامه دو جانبه کسب گردیده باشد، وسایل حمل و نقل که در قلمرو یک طرف متعاقد ثبت گردیده باشد اجازه خواهند داشت که کالا، اثاثیه و مسافرین را در کشور طرف دیگر متعاقد حمل و نقل نمایند.

ماده ۱۷ - پذیرش موقت وسایط حمل و نقل،

۱- هر طرف متعاقد اجازه می دهد که وسایل حمل و نقل طرف های متعاقد دیگر مطابق با مقررات داخلی خود در کشورش باقی بماند.

۲- وسایط نقلیه در صورتی که دارای جواز عبور ترانزیت باشد که در مطابقت با موافقتنامه مربوطه صادر گردیده باشد به هنگام عبور کردن از سرحد يك طرف متعاهد ضرورت به تأمین جواز عبور (کارنه دو پاساژ) یا هیچ سند جنبی دیگری ندارد.

ماده ۱۸ - ملزومات فنی/تخنیکي موترها/وسایط نقلیه،

وسایل حمل و نقلی که در حمل و نقل ترانزیت جاده مورد استفاده قرار می‌گیرند با ملزومات فنی/تخنیکي مربوط به ابعاد وسایط نقلیه، حداکثر وزن کُلی با بار، بار محوری و دیگر عواملی که در ضمیمه شماره (۴) ذکر گردیده است منطبق خواهند بود.

ماده ۱۹ - تهیه سوخت و روغنیات،

هر طرف متعاهد موافقت می‌نماید که وسایط حمل و نقل طرف های دیگر در تهیه سوخت و روغنیات، که برای فعالیت های شان در قلمرو دو طرف ضروری است، محق باشند و این امر تحت شرایطی است که به وسیله طرف های متعاهد تعیین می‌گردد.

ماده ۲۰ - شناسایی متقابل لایسنس رانندگی،

طرف های متعاهد لایسنس رانندگی که از سوی جوانب متعاهد دیگر صادر گردیده است برای آن دسته از وسایط نقلیه که در حمل و نقل ترانزیت استفاده می‌شود و مطابق با کنوانسیون ۱۹۸۸م حمل و نقل جاده است را به رسمیت می‌شناسند.

ماده ۲۱ - شناسایی متقابل اسناد معاینه وسایط نقلیه،

طرف های متعاهد اسناد معاینه وسایط نقلیه که از سوی طرف های متعاهد دیگر صادر گردیده است و در موافقت با کنوانسیون عبور و مرور جاده سال ۱۹۸۸م می‌باشد را به رسمیت می‌شناسند. طرف های متعاهد انجام بازرسی منظم وسایط نقلیه جاده خود را تقبل می‌نمایند.

ماده ۲۲ - برنامه بیمه شخص ثالث وسایط نقلیه/موترها،

۱- طرف های متعاهد اقدامات ضروری برای بیمه وسایط نقلیه حمل و نقل خود را به عمل خواهند آورد تا از مسؤولیت بیمه شخص ثالث مشمول در مسیرهای عبور ترانزیت برخوردار گردند.
۲- طرف های متعاهد ایجاد برنامه بین‌المللی اجباری مسؤولیت بیمه شخص ثالث وسایط نقلیه/موتر را تقبل می‌نمایند. همان‌گونه که در ضمیمه شماره (۵) مشخص گردیده است.
۳- برنامه بین‌المللی اجباری مسؤولیت بیمه شخص ثالث وسایط نقلیه/موتر حداقل تمامی تضمین‌های که به واسطه قوانین و مقررات مورد نیاز می‌باشد را تأمین می‌نماید. این قوانین و مقررات، بیمه اجباری شخص ثالث واسطه نقلیه را در کشور یا کشورهای عبور ترانزیت و مقصد در کنترل خود دارد.

ماده ۲۳ - مصارف و سایر تادیه ها،

جانبین متعاهد در خصوص وسایط حمل و نقل طرف های دیگر متعاهد مصارف و دیگر مبالغی را که اعمال می‌دارند در مطابقت با قوانین داخلی خواهد بود.

ادامه دارد